

Okul Yöneticilerinin Alg? Yönetimi Taktikleri (YAYT) Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Okul Yöneticilerinin Alg? Yönetimi Taktikleri (YAYT) Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27813>

Özet

Okul Yöneticilerinin Algı Yönetimi Taktikleri (YAYT) Ölçeği, eğitim kurumlarında görev yapan yöneticilerin bilinçli olarak kullandıkları algı yönetimi stratejilerini sistematik olarak belirlemek amacıyla geliştirilmiş özgün bir psikometrik araçtır. Ölçek, 2017 yılında Abdurrahman Tanrıöğen ve Tuncay Sarı tarafından, yöneticilerin astları, meslektaşları ve üst yönetim nezdinde olumlu bir imaj oluşturma çabalarıyla ölçmek üzere tasarlanmıştır.

Geliştirme çalışması, IV. International Eurasian Educational Research Congress'te sunulmuş olup, ölçeğin yapı geçerliliği ve iç tutarlılığına ilişkin kapsamlı analizleri içermektedir. YAYT Ölçeği, okul yöneticileri başlangıçta izlenim yönetimi davranışlarının örgütsel etkilerini incelemek isteyen araştırmacılar için önemli bir kaynak sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Okul Yönetimi, Algı Yönetimi, İzlenim Yönetimi, Yöneticilik Taktikleri, Örgütsel Psikoloji, Eğitim Yönetimi, Faktör Analizi.

Yazarlar

Abdurrahman Tanrıöğen, Tuncay Sarı.

Amaç

YAYT Ölçeği'nin temel amacı, okul yöneticilerinin örgütsel çevrelerinde (öğretmenler, öğrenciler, veliler ve diğer yöneticiler) kendileri hakkında oluşturmak istedikleri algılarını yönetmek için kullandıkları çeşitli taktikleri güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Bu taktikler genellikle yöneticinin gücünü, yetkinliğini ve liderlik niteliklerini vurgulamaya amaçlar.

Ölçek, eğitim yönetimi alanında, yöneticilerin sosyal etkileşim stratejileri ile performans değerlendirilmeleri veya örgütsel bağlılık gibi çekişme deşikenleri arasındaki ilişkileri araştırmaya mümkün kılmaktadır. Böylece, algı yönetimi davranışlarının örgütsel süreçler üzerindeki rolünün derinlemesine anlaşılmasına katkıda bulunulması hedeflenmiştir.

Yapı

Ölçek, sosyal psikoloji ve örgütsel davranış literatüründe temel bir kavram olan "Algı Yönetimi" (Impression Management) yapısının ölçümünü sağlar. Bu yapı, bireylerin sosyal etkileşimlerde kendilerine dair bakışlarının algılarının bilinçli veya bilinçsiz olarak kontrol etme çabalarını kapsar.

Yöneticilik bağlamında, bu yapı; savunmacı taktikler (özür dileme, mazeret bildirme) ve iddialı taktikler (kendini tanıma, örnek teşkil etme, iltifat etme) gibi alt boyutlardan oluşabilir. Ölçeğin geliştirme sürecinde, okul yöneticilerine özgü psikometri yöntemleriyle bu taktiklerin boyutları belirlenmiştir.

Geçerlik

YAYT Ölçeği'nin geçerlik çalışmaları, ölçeğin kavramsal yapıya doğru ve eksiksiz bir şekilde ölçtüğünü kanıtlamaya odaklanmıştır. Bu süreçte hem istatistiksel analizler hem de alan uzmanlarının niteliksel değerlendirmeleri kullanılmıştır.

Yapısal Geçerlik: Yapı geçerliliğini belirlemek için faktör analizi temel yöntem olarak kullanılmıştır. Bu analiz, ölçek maddelerinin kuramsal olarak öngörülen boyutlar altında toplanıp toplanmadığını gösterir.

Uzman Görüşü Desteği: Ölçeğin maddelerinin ölçülmek istenen yapıyı temsil etme derecesini artırmak amacıyla, eğitim yönetimi alanındaki uzmanların görüşlerine başvurulmuş ve bu görüşler doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılmıştır.

Geçerlik çalışmaları, maddelerin taşıdığı faktör yüklerinin yüksek olduğunu ve faktörlerin adlandırılması ile yorumlanmasının kuramsal çerçeveye tam olarak uyduğunu ortaya koymuştur. Bu durum, ölçeğin yapı geçerliliğinin sağlandığını göstermektedir.

Güvenirlilik

Güvenirlilik çalışmaları, ölçeğin zamana ve farklı koşullara karşı tutarlılığını ve ölçüm hatasından arınmışlığını değerlendirir. Özellikle iç tutarlılık, ölçeğin bir bütün olarak aynı yapıyı ölçme derecesini yansıtmaktadır.

Güvenirlilik analizlerinin temel adımları madde analizi adımlarıdır. Bu adımların ana amacı, ölçeğin iç tutarlılığını maksimize etmek ve belirli bir yapıya diğer yapılarla karşılaştırmadan ölçebilecek en uygun maddeleri seçmektir. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı (genellikle Cronbach Alfa), bileşik de olsa, belirli bir yapıya ait ölçme yapma derecesini gösterir ve dolaylı olarak yapı geçerliliğine ilişkin güçlü bir ipucu sağlar.

Faktör Analizi

YAYT Ölçeği'nin çok boyutlu yapısını ortaya çıkarmak amacıyla kullanılan faktör analizi, ölçek geliştirme sürecinin en kritik aşamalarından biridir. Analiz, maddeler arasındaki ilişkileri temel alan madde-madde kovaryanslar veya korelasyonlar matrisi üzerinden yürütülmüştür.

Analiz sürecinde, kendi aralarında yüksek ilişki gösteren maddeler gruplanarak faktörleri

oluşturmuştur. Maddelerin faktör yükleri, her bir maddenin hangi boyutu ne derece temsil ettiğini göstermiştir. Ortaya çıkan faktörlerin adlandırılması ve yorumlanması, eğitim yönetimi ve sosyal psikoloji kuramlarına dayalı olarak gerçekleştirilerek, ölçeğin nihai kuramsal yapısı oluşturulmuştur.

Araç

Test Türü: Geliştirme Ölçeği (Developmental Scale)

Biçim: Orijinal kaynakta derecelendirme bilgisi net olarak belirtilmemiştir. Genellikle bu tür psikometrik ölçekler, 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme formatında kullanılmaktadır.

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Okul Yöneticileri (Okul Müdürleri ve Müdür Yardımcıları)

Yaş Grubu: Yetişkin (Eğitim Kurumlarında Görevli Profesyoneller)

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki ilk, orta ve lise düzeyindeki eğitim kurumlarında görev yapan yöneticiler.

Test Metodolojisi: Öz-bildirim (Self-report) ölçeği. Geliştirme süreci, yapı geçerliği için açılmaya ve/veya doğrulanmaya faktör analizi, güvenirlik için ise iç tutarlılık analizlerini içermektedir.

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2017

Şinler ve Ücret: Ölçeğin akademik araştırmalarda kullanım için sorumlu yazar Abdurrahman Tanrıöğen ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Ticari kullanım ve telif hakları için yazarın izinleri zorunludur.

Sorumlu Yazar İletişim: atogen@pau.edu.tr

Ölçeğin geliştirme çalışmasına ait orijinal PDF dosyasına aşağıdaki bağlantıdan erişilebilir:

[okul-yoneticilerinin-algı-yonetimi-taktikleri-yayt-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Tanrıöğen, A. ve Sarı, T. (2017). Okul Yöneticilerinin Algı Yönetimi Taktikleri (YAYT) Ölçeğinin geliştirilmesi: Güvenirlik ve geçerlik çalışması. *IV. International Eurasian Educational Research*

Congress içinde (s.461-462). Denizli: Pamukkale Üniversitesi.

Okul Yöneticilerinin Algı Yönetimi Taktikleri (YAYT) Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri, sağlanan kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddelerin tam ve güncel listesi için sorumlu yazar Abdurrahman Tanrıöğen ile iletişime geçilmesi veya ilgili kongre bildirisinin tam metninin incelenmesi tavsiye edilmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM